

?La platera i la màquina de rentar plats

Montse Torra, professora de llengua i literatura jubilada, ens fa una aportació al recull de bagesismes de Twitter (#bagesisme): la paraula "platera", com a lloc on es deixen els plats perquè s'escorrin, que no és al diccionari normatiu (DIEC), però que el Diccionari Català Valencià Balear (DCVB) recull a Manresa. «A casa l'hem dit sempre», ens diu la Montse. I, efectivament, era molt usual aquí i en canvi no es coneix en comarques veïnes com Osona.

A la platera, doncs, hi posaríem els plats que hem rentat a l'aigüera -aiguera en la pronúncia popular del català central-, però actualment és força habitual rentar-los a màquina; és a dir, a la *màquina de rentar plats*, com ens remarca Isidre Casals, que m'escriu per fer-me notar que cada vegada abandonem més la forma tradicional *màquina de...* i ens passem a la més habitual en altres llengües com el castellà de *rentadora*, etc. «La màquina de rentar roba i la màquina de rentar plats s'estan transformant en la *rentadora* i el *rentaplat*», ens diu l'Isidre. «D'acord que la llengua evoluciona, però a mi em sembla que, sense la pressió castellanitzadora que patim, no hauria pas evolucionat cap aquí», conclou.

Com tantes construccions del català que cada vegada més són desplaçades per calc d'altres llengües. Fixem-nos, sinó, en màquina de cosir, màquina de batre, màquina d'afaitar... I també màquina de polir, màquina de plegar, màquina de trenar, màquina de doblar. «Algunes vegades», diu l'Isidre, «la *màquina de...*» és un eina poc complexa, mentre que en altres esdevé molt elaborada, però sempre es refereix a una automatització d'una feina. «Mireu com s'està degradant el llenguatge amb un exemple paradigmàtic: màquina de foradar. És un enginy, manual o no, que facilita fer forats en diferents materials (parets, ferros, plàstics...). S'ha anat transformant en *trepant*, com a traducció de *taladro*. En català el trepant sempre havia estat l'eina de fer forats en cuir (trepant, joc de trepants) i mai una màquina de foradar». Queda dit, doncs.

[despiece]Podeu fer arribar les vostres aportacions al nostre correu electrònic o via Twitter,

Facebook o Instagram, amb l'etiqueta #bagesisme.[/despiece]